Tjänsteställe, handläggare
Utvecklingsenheten Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2026-02-12

FöredragningsPM
Dnr: 25RS11036

Organ
Folktandvårdsnämnden

Ekonomisk analys av externa och interna förändringar som påverkar och kommer att påverka ekonomin för Folktandvården i Region Örebro län

Förslag till beslut

Folktandvårdsnämnden beslutar

att godkänna Folktandvårdens rapport Ekonomisk analys av externa och interna förändringar som påverkar och kommer att påverka ekonomin för Folktandvården i Region Örebro län, samt

att folktandvårdsnämnden tar rapportens slutsatser som grund för ett fortsatt långsiktigt utvecklingsarbete.

Sammanfattning

Folktandvårdsnämnden har på sammanträde 2025-10-16 gett folktandvårdsdirektören i uppdrag att göra en ekonomisk analys av externa och interna förändringar som påverkar och kommer att påverka ekonomin för Folktandvården (FTV).

Analysen tar sin utgångspunkt i nio huvudsakliga förutsättningar som påverkar FTV på kort och lång sikt. En genomgång av utmaningarna och en kostnads-nyttoanalys resulterar i ett antal förslag på insatsområden att bevaka, genomföra och utveckla samt rekommendationer för framtida beslut. De största utmaningarna för FTV Region Örebro län är kortsiktigt kopplade till budgetunderskott, reformer och systembyten och långsiktigt till produktivitetstapp i kombination med kompetens- och handledarbrist. De möjliga åtgärderna har både direkta kostnader och långsiktiga nyttor.

Ärendebeskrivning

Folktandvården (FTV) har haft ekonomiska utmaningar i flera år och det

senaste året har detta påverkats än mer negativt av stora systembyten. Nu står verksamheten inför förändrade omvärldsfaktorer som nya politiska riktlinjer och reformer, förändringar i lagstiftning och statsbidrag. Detta har och kommer ha betydande ekonomiska konsekvenser i behov av analyser.

Folktandvårdsnämnden har på sammanträde 2025-10-16 gett folktandvårds-direktören i uppdrag att göra en ekonomisk analys av externa och interna förändringar som påverkar och kommer att påverka ekonomin för FTV.

Syftet är att göra en ekonomisk analys med fokus på hur de externa förändringarna ändrad ålder för barntandvård samt kommande reform om ett förstärkt högkostnadsskydd Särskild tandvårdsersättning (STE), tidigare kallad tiotandvård, påverkar och kommer att påverka verksamhetens förutsättningar, resurser och framtida planering; samt vilka ekonomiska konsekvenser som införande av de nya tandvårds- och bildhanteringssystemen Frenda och Sectra har haft för verksamheten. Analysen ska ge underlag för strategiska beslut och bidra till ökad ekonomisk hållbarhet.

Analysen tar sin utgångspunkt i nio huvudsakliga förutsättningar som påverkar FTV på kort och lång sikt.

- Budgetunderskott med negativt resultat sedan flera år och även när 2025 startade
- Verksamhetspåverkan av de nya tandvårds- och bildhanteringssystemen Frenda och Sectra
- Nationellt beslutad sänkning av ålder för avgiftsfri tandvård från 23 till 19 år
- Ortodonti och Lagen om valfrihet
- Införande av förstärkt högkostnadsskydd Särskild tandvårdsersättning
- Kompetensförsörjning och personalomsättning
- Introduktion, handledning och traineeprogram
- Prioriteringsordning och anvisningar
- Befolkningsutveckling

En genomgång av utmaningarna och en kostnads-nyttoanalys resulterar i ett antal förslag på insatsområden att bevaka, genomföra och utveckla samt rekommendationer för framtida beslut. De största utmaningarna för FTV Region Örebro län är kortsiktigt kopplade till budgetunderskott, reformer och systembyten och långsiktigt till produktivitetstapp i kombination med kompetens- och handledarbrist. De möjliga åtgärderna har både direkta

kostnader och långsiktiga nyttor. För att maximera nyttan och minimera kostnaderna rekommenderas:

- Fortsatt strikt ekonomisk uppföljning med handlingsplaner som inkluderar osäkerhetsfaktorer som följder av STE:s införande. De stora långsiktiga utmaningarna finns inom ATV men även STV har betydande ekonomiska utmaningar med balansen mellan tandvårdsuppdraget, utbildning och forskning, inklusive uppdraget Nationellt odontologiskt centrum (NOC).
- Arbeta med balansen mellan vuxentandvård och barntandvård. Förslaget är att, utan att frångå behovsprioriteringen, sondera möjligheten att prioritera vuxentandvården ytterligare. Det bör även arbetas för att privata aktörer ska ta mer ansvar för barntandvården.
- Utifrån regionens övergripande kompetensförsörjningsstrategi jobbar förvaltningen vidare med sin kompetensförsörjningsplan där fokus ligger på att rekrytera men framför allt att behålla medarbetare samt utveckling och utvärdering av arbetssätt. Även kompetensutveckling på grupp och individnivå samt konkurrenskraftiga löner för samtliga yrkeskategorier är i fokus.
- Riktade satsningar på introduktion, handledning och traineeprogram. En pågående översyn ska under 2026 resultera i tänkbara scenarier för förändrad handledning med ekonomiska konsekvenser och rekommendationer för kort och långsiktiga åtgärder och beslut. Översynen ska utgöra underlag dels till hur det utannonserade statliga tillskottet till budgeten på ett ännu oklart antal mnkr ska användas, dels till förslag om en justering i överenskommelsen med regionstyrelsen om den ersättning för trainees som idag är låst till ett fast antal.
- Justerade anvisningar som inte innebär krav på att tandläkare behöver undersöka barn där den odontologiska bedömningen är att tandhygienistkompetens är tillräcklig. Det kommer öka FTV:s möjligheter att förändra arbetsflöden och mönster och göra FTV mer behovsstyrt.
- Förändrade krav avseende stoppad ersättning för barn som uteblir från tandvård. Barn som uteblir tar omfattande administrativ tid i anspråk, dels på grund av obokade tider utan ersättning, dels i form av en risk för ett ökat senare vårdbehov som då behöver omhändertas och i enlighet med rådande regelsystem utan ersättning.
- Proaktiv planering utifrån demografiska förändringar och nationella reformer där klinikutbudet anpassas efter behov, bemanning och ekonomi. Förvaltningen föreslår en strukturell översyn av vårdutbudet där det

identifieras ett basutbud som alla kliniker i ATV ska ha medan ett mer utökat standardutbud finns på länets större ATV-kliniker.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget till beslut bedöms säkra möjligheten för jämlik resurseffektiv tandvård inom Folktandvården.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut bedöms ha positiva ekonomiska konsekvenser. De föreslagna åtgärderna har både direkta kostnader och långsiktiga nyttor.

Uppföljning

Arbetet med förslagen kommer fortlöpande rapporteras till folktandvårdsnämnden.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM folktandvårdsnämnden 2026-02-12

Ekonomisk analys av externa och interna förändringar som påverkar och kommer att påverka ekonomin för Folktandvården i Region Örebro län

Helén Willyams
Folktandvårdsdirektör

Skickas till:

Folktandvården